

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Előfizetési árak:		Vidékre küldve:	
Helyben.	10 kor. — 6ll.	Egy evre	16 kor. — 6ll.
Egy evre	5	Fel evre	8
Fel evre	2	Negyed evre	4
Negyed evre	1	Egy nora	1
Egy nora	1	Egyesség ára 4 fillér.	

Főszerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**
 Politikai rovatvezető: **Dr. BOROSS LAJOS.**
 Felelős szerkesztő ideiglenesen: **SZÉKELY IMRE.**
 Kiadók: **HOFFMANN és KRÖNÖVITZ.**

Hirdetési díjak:
 Hat hasabos petit sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többes megjelenő hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden sor 4 fillér.

Miniszterek mandátuma.

nov. 18.

A nemzeti jogaink körül folyó küzdelem vasárnapon decentralizálódott. A függetlenségi képviselők nagyrésze kerületeibe utazott, hogy a lelkesedésnek amugy is lobogó lánggal égő tüzét élessze, hogy átültesse az ország népének szívébe a felháborodás és elkeseredés érzését, amely az erős akos és jogtörő Tisza-kormány tényeivel szemben minden magyar emberben erővel kell, — hogy feltámadjon.

A függetlenségi párt különösen nagy előkészületeket tesz azokra a választásokra, amelyeknek a tárczáikról lemondott új kormánytagok kénytelenek magukat alávetni. Kerületeikben akarja őket megbuktatni, meggyőző demonstrálásukat kívánván ezzel szolgálatni annak, hogy a magyar népnek sem ők, sem politikájuk nem kell, hogy nyelveről és függetlenségéről sem Tisza, sem Hieronymi urak kedvéért le nem mond.

A hangulat úgy Tisza, mint Hieronymi kerületében igen lelkes és a nemzeti ügynek kedvező. Az ugrai kerületben a függetlenségi párt jelöltje mellett az agitációt megkezdtek a párt képviselő tagjai és e lelkes magyar nép, amelytől az utolsó választásnál is csak csekély szavazattöbbséggel tu-

dott Tisza István mandátumot kicsikarni, most is erős küzdelmet fog vívni a függetlenségi eszme diadaláért. Szatmáron Hieronymi vasárnap tartotta meg programbeszédét és a hideg fogadtatás, amelyben a város független polgársága részesítette és amelyet csak kevésbé enyhített a hivatalos körök csinált lelkesedése, élénk reményt nyújt arra, hogy itt is a függetlenségi lobogó fog győzni.

A miniszter programbeszéde ezt a reményt csak jogosultabbá teszi. A nemzeti követelések tekintetében, néhány hangulatokeltő nemzetiszínű frázis mellett, természetesen a lemondás és kishitűség politikáját proklamálja, azt hangoztatva, hogy minek erőszakoljuk a magyar nyelv érvényesítésére vonatkozó kívánságot, amelyről harminczhat év óta nem volt szó és amelyhez nem tudjuk minden alkotmányos tényező hozzájárulását megnyerni? Am a miniszter ur elfejti, hogy ez az érv már régen elvesztette az alaposságának még látszatát is; hiszen napnál világosabb, hogy ha egy fennálló jogunkat nyugodni is hagyjuk, abból nem következik, hogy arról lemondottunk, vagy hogy a nekünk alkalmasnak tetsző időben ne szerezzünk neki érvényt. Az pedig, hogy az alkotmányos tényezők egyike kívánságainkhoz hozzájárulni nem akar, nem ok arra, hogy a harcot abbahagyjuk; hiszen küzdelmünk célja

épen az, hogy ezt a tényezőt magunk felé hajlítsuk, ha kell, töle jogos követeléseink teljesítését kicsikarjuk!

A miniszterelnök ur a tisztviselők fizetésrendezésének kérdése tárgyában garanciaul azt hozza fel, hogy ő, aki élete nagy részét a tisztviselői pályán töltötte, a kabinetben helyt foglal. Ennek az állítólagos garancziának értékét azonban fölöttébb kétségessé teszi, a mikor ő is hangsúlyozza, hogy az állami tisztviselők jutalékainak ügyét csak a megyei tisztviselőkkel együtt kívánja rendeztetni, egy szóval sem mondván, hogy a helyzet javítása nem lesz kisebbmértű, mint a mostani javaslatban tervezve volt. Végül a miniszter a vámközösség rendíthetien hívének vallotta magát, tagadásba vevén még azt is, hogy az önálló vámterület iparunknak eminens érdeke volna.

Látnivaló hát, hogy ez a program valami viharzó lelkesedés felkelésére nem alkalmas; ellenben arra igen, hogy ama kormányférfiak ellen, akik ennek alapján kérnek a magyar képviselőházban helyet, pártunk minden erejével sorompóba lépjen. És ha a magyar népből még nem vezett ki minden érzék az iránt, hogy mi jó, igaz, követésre érdemes és hogy mi rossz, hazug, minden visszautasításra méltó — ennek a harcznak győzelemmel kell végződnie.

Kereszt.

A három esztendejét töltött öreg baka keresztet csinál mindenhová, ahol emberi valószínűség szerint utoljára kopik a bakancsa. Odá kerül a kereszt a faköpenyeg oldalára, mikor utoljára auffüroltatják a vén harczost, keresztet kapar a kenyérmagazin szürke falára, ahol legtöbbit várakozott az öreg szenvedő minden harmadik napján a hétnék, keresztet ránt patkójával a vársáncz homokjába, ahonnan anyi unalmas délutánon került elő elesigázva a lábkirugdosástól. Szent jel ez a kereszt. Az öreg harczos ebben önti ki mindazt, amit elkáromkodni nem is lehet.

Az idén megtriktak a kereszték. Ámbátor megmondta a cigány szakács, hogy „olyan nem is lehessen, hogy az öreg esont tovább is maradjon három esztendőnél,” de titokban mind félt, mind sejtett valamit.

Eltelt a gyakorlat is. A váradi oláh bakák híresztelték, hogy nem igaz; a csabai sárga rigó-ezred azt mondta, bizonyos igaz,

a tüzérek akár meg is esküdtek reá — és végül itt maradtunk.

Itt a november, mikor már a regruta a városban is kijárt, mikor már frájtérek lettek a jajbeliek is, de mi csak itt maradtunk.

Este együtt vagyunk mind. Ki az ördög menne a városba, szegyzsemre. Dungó, a szakács, minden este megesküszik rá, hogy reggelre „Dungó nincs hier többet,” de csak itt marad.

Megindul a panaszkodás. Debreczeni Pali, aki nemrég jött meg szabadságról, a legesendesebb. Pali koma az avizió posztól kért szabadságot, amiért azután esendörök hozták vissza és leszédék a frájtér csillagját. Ő megtette a magát, nincs mit panaszkodni rajta.

Gugy Pétör, a mokány gyerek, nagyon huzza az angyalokat az égből.

— Ilyentajon négy szekér kukoriczám is volt már, amit a két sógorommal együtt loptunk éjjelenként. Most meg mi lesz otthon?

Legjobban sir a kis zsidó század-

szabó, a Neuländer Dávid. Pedig az a legtanultabb gyerek az egész században. Hat iskolát járt, Pesten dolgozott, úgy ir, mint két manipulálás. Minden este elsirja a keszervét.

Megvolt kérem a helyiségem október elsejére, megvolt a gépem, a mintáim. Meg volt rendelve nyolcz öltözet ruha, meg egy 60 pengős teli kabát.

És hallgatjuk újra, meg újra mint minden este, hogy milyen volt az egyik ruha, milyen szabása volt a másiknak, milyen lett volna a télikabát.

Hitvány ember volna, aki nem tudná, hogy a legdrágább lett volna a kis koczás angol ruha, amelyiket az önkéntes ur még husvétkor rendelt meg, mikor kápiár lett és a századhoz került.

Hát van igazság? Az önkéntes ur element civilizbe, azóta tán él is koptatta a kis koczás angol ruhát, amit idegen szabó varrt, — ő meg itt ül, szegény Dávid és varrja rezerva orbeitos bluzokra a friss parolit. Mikor lesz ő most önálló? Soha.

Mind, mind résztveszünk a Dávid nagy

Veszélyes terv.

nov. 18.

Veszélyes terv merült fel újabban az ujságok hasábjain. A hadkiegészítő kerületek új beosztását sürgeti a függetlenségi part és ennek kapcsán az a veszélyes terv merült fel, hogy a közös hadsereget a magyar, a honvédséget a nemzetiségi területről egészítsék ki, tekintettel arra, hogy az előbbiről jobb, az utóbbiról gyengébb katonai anyagot kápunk. Következésképpen ennek az volna, hogy nemzetiségeinknek közel fele magyar vezényletű és szolgálati nyelvű hadseregben (és lehetőleg magyar helyen) töltené katonai éveit. A közös hadseregben pedig megszűnnének a nemzetiségi ezredek, mert az így kiegészített hadseregben a magyarság óriási többségben volna. A közös hadsereg magyarországi ezredeiben a legénység kétharmada magyar anyanyelvű volna. A mai 22 magyar és 21 nemzetiségi gyalogezred helyett kapnánk 43 magyar gyalogezredet, amelyek a lovassági és tüzérségi magyar ezredekkel együtt 40 százalékát tennék ki a közös hadsereg létszámának.

Ime, ez az a veszélyes terv, amelyről szólni akarunk. Múltánoljuk és helyeseljük azt a czélzatot, hogy a hadkiegészítés más módon osztassék be. Ez a nemzet joga. A hadsereg kiegészítésének módja, valamint elhelyezése. Szükséges is, hogy változás történjék. Ámde azt lehetetlen dolognak tartjuk, veszélyesnek és károsnak, hogy a honvédséget teljesen nemzetiségivé tegyék. Szükségesnek véljük, hogy a nemzetiségi katonák főleg magyar nyelvű ezredben szolgáljanak és magyar vidéken, ámde az helytelen volna, hogy az ezred javarészt nemzetiségi legyen. Ebben az esetben kétségtelenül jelentékeny kontingense a nemzetiségeknek megmagyarosodnék, ámde a honvédség szelleme átválna. A tiszteknek a szabályzat értelmében meg kellene tanulniok a legénység nyelvét, ami még nem lenne olyan nagy baj és veszedelem, mint bizonyos nemzetiségeknek a hadsereg keretében egy ezredben való tömörülése.

bánatában. Borzasztó dolog is az, mikor orra előtt a gazdagság, a jólét, — nyolcz öltözet ruha, meg egy 60 pengős télikabát és most vége.

Kilencz óra tájban megjön a kapitány ur puczerja, az hoz mindig hírt a városból.

— Azt mondja a kapitány ur délután, mikor beviszek neki egy pohár vizet, a feleségéhez: — „karácsonyra ugy sem leszünk itthon”. — Azt mondja erre a felesége: „De hiszen bejárhat a Jani reggelenként szelíztetni”.

Elszomorodtunk mind. Karácsonykor is itt leszünk hát, ur isten.

Az egybeli, meg kétbeli fiuk ilyenkor meglapulnak az ágyon. Ki zavarná az öreg szenvedők bánatját? Hiszen szívesen küldenének ők is. Sose lesz a kétbeliből öreg katoná, amíg mi itt járunk. A Dungó szakács csak úgy hívja már őket „kicsi szopós fiam”.

Valamelyik betéved egy krajczáros ujsággal. Neuländer Dávid, aki nem szün meg eddig magyarázni, hogy milyen a szabás mostanában, felolvass belőle. Nem értjük meg! Idegen fogalmak azok. Csak azt lessük, mikor kerül szó a visszatartott katonákról. Ezt a szót megnézzük nyomtatva is, szinte élvezünk rajta.

Trata . . .

Kilenczszázbeli hornista fujja a kilenczet, azért olyan bus a hangja. A végén,

Szükséges, helyes, kívánatos és okos dolog, hogy a hadkiegészítő kerületek más-kép osztassanak be. Amennyire kívánatos azonban, hogy — amiként a terv reméli — magyarság a közös hadseregben számával domináljon, éppen úgy meg kell követelni, hogy a nemzetiségek ma tömörülhessenek hadsereggé a hadseregben.

Kétségtelen nagyralátó azonban a tervezet. Ha ezt a veszélyes elvet, a nemzetiségeknek ilyen módon való tömörülését mellőzik, valóra válhat, hogy ez a mód „a hadsereg szervezetének érintése nélkül érvényre juttathatja a magyarságot a közös hadseregben és megvetheti — minden elvi fentartásnál különbül — a magyar vezényszó és szolgálati nyelv biztos alapját.”

Tisza Istvánról.

II.

A múltban szerzett hazafiai érdemeiről nem tud senki semmit. Mint miniszterelnöknek, a jelenje már is megbotránkoztató — a jövője mindenfelé s mindenkiiben aggodalmat, gyötrelmet és kétséget támaszt.

Mintha szégyelné hogy magyarnak született . . .

Alig kezdte meg kormányelnöki tisztét, és már is mindent az ellen az ország ellen tesz, melynek hajóját kormányozni lenne hivatva . . . s annak a nemzetnek vérlázító arculverésén dolgozik, a melyet a jólét s a boldogulás útján vezetni lenne kötelessége . . .

Mintha jó előre vesztét érezné!

Mintha tudná hogy napjai a miniszterelnöki bársonyszéken nagyon is meg vannak számlálva . . . Siet. Lazasan, félelemtől kergelve tesz mindent. Szeretné ugy felhasználni azt a rövid időt a mit a kaczer szerezése a hatalom birtokában ígért neki: — hadd emlegessék meg nemzedékről nemzedekre!

Igy aztán kénytelen lesz az események krónikása ő róla is feljegyezni valamit. Jót vagy rosszat. Neki az egyre megy. Mit törődik ő a kritikával? Csak a feledés szürkésege el ne temesse őt és tetteit . . .

meg, mikor lefuvásra jön a sor, mindnek megélik a szeme könnyel. Nem így futják ezt gyakorlat előtt. Akkor kihívó, büszke volt az utolsó riadás, hiszen nem soká fujják már azt a vén harczosok. Most szomorú lemondó, siró a hangja.

Dungó morogni kezd.

„Három nagy esztendő hallgatni mindig este. Mindig mondani: ne felj Dungó, csakis három esztendő. Es három esztendőt leszolgálta Dungó, most megint hallani. Tratatata — fujjad csak, fujjad csak, gebedj meg . . .

Tíz óra, tizenegy, üti a vártemplom órája az éjfélet is, de egy se alszik az öregek közül. Valamelyik dudolni kezd: Ne sirj bundás, ne sirj, kitelik az idő . . . a többi utána zümmögi. A lárnára bejön a napos kaplár, öreg fiu az is, letelepszik a Dungó ágyára és ő is dudolja.

Neuländer Dávid csuklik a takarója alatt.

— Komám Dávid ne busulj. Leszel te még uri gyerek. Az a lány is csak vár még 3 hónapot rád.

Dávid nem felel. Azután kiugrik az ágyból, leszedi a köpenyegét és halad kifelé.

Idebenn tovább megy a dudolás. A kapuban kopogva jár a poszt, az is százbeli lehet, mert olyan hangosat lép. A városban nyitva egy koresmaajtó, idehallik a zene.

A hiuság, az önteltség, az önbálványozás ördöge kíséri minden léptét. Mintha ezt gondolná magában:

„Elértem azt a fényes polcot, a melyre egykor a bécsi kegy dicső apámat helyezte. Méltó fia vagyok apámnak. Örökébe léptem. Bármit és bármiként cselekedjem is: több rosszat és több közveszélyeset bizonyára én sem mivelhetek, mint egyidőben művelt a — „Tatuska.”

Az a gyűlölet amit irántam éreznek, a mai viszonyok között, nekem „se nem használ se nem árt, olyan mint a szentelt víz.”

Hiszen azok a kik irántam ellenszenvvel és gyűlöléssel viseltetnek, — sokkal szenvedélyesebben gyűlölik egymást, sem hogy ebből a rut indulatból az én tönkretételemre elegendőt gazdálkodhatnának meg.”

Ekképen gondolkodik Tisza István miniszterelnök ur.

És elhíheti boldog-boldogtalan, hogy ebben neki van igaza . . .

A kormánypártban nincs ma két ember, a ki becsületes jóhiszeműséggel viseltetnék, egymás iránt.

E pártban a „közép” (ágyutöltelék) számba menő, tehetség nélküliek, egy idő óta állandó készenletben vannak. Látják a vezetés körül az aggasztó bizonytalanságot, látják a zürzavart mely végére menthetetlen és minden emberi számítást megszegyenit. Várják a Messiást, a ki őket a hagyományos husos fazekak tartalmának háborítatlan élvezetében állandóan biztosítsa . . . És a míg nincs nekik ilyen Messiásuk: nagy az ő lelkeknek keserősége . . . s elkeseredésükben mi telhetik tőlök . . . ? Támogatják Tisza Pistát!

A baromnak ha téli takarmánya elfogyott, inkább leesz a istálló ereszéről a száraz venyigét, sem hogy éhen pusztuljon. És ezt nem is lehet tőle rossz néven venni . . .

Mit tegyen ha élnie kell! . . . s az élet elvégre is oly szép . . .

A Tisza Istvánt támogató kormány-

Az is bakanóát játszik „Reczece nem vagyok én kapitány . . .” Azt is utána morogják.

A nagy danolásban csak a Dungó hallja meg, hogy kum a gangon, a fegyverárvány körül jár valaki. Felül az ágyában, pisszent egyet és a másik perczen öten is rohannak kifelé. A Dávid kinlódik ott a fegyverével, de tanulatlan snajder letére, nem tudja belegyü mészölni az öt patronos magazint a fegyverbe elég gyorsan és nesztelenül.

Behuzzák, pokrócz alá dugják, ütök is, ha nem marad meg nyugton.

— Bolond zsidó — mondja Dungó, haragosan, de a könnyei potyognak, mint a manőveri eső.

A lépcsőn hallik a kaszárnyaügyeletes tiszt kardja, a mint jön fölfelé. A napos kiugrik jelenteni, hogy „alesz czu hóze”, idebenn meg hiányzik vagy öt ember, aki künn szokott hálni minden éjjel, a Dávidot meg a hideg rázza.

Reggelig szidják, de amellet mindnek vaczog a foga a rémületől. Csak a Dungó morog;

— Azér a nyolcz öltözet ruha ilyen bolond zsidó csinálni. Nem busulni még az egész ruhamagazinér se, aki állja a sáncz mellett. Kereszt csinálni fegyverre még gyakorlaton és bolond zsidó akarja löni még egyszer.

Miklós Emil.

párti többségnek elszomorító élet és jellemrajza ez!

A kormánypárt vezéreibei pedig sokkal elkészedettebb gyűlötséggel viseltnek egymás iránt — semhogy mindenik bizonyos kárörömöt ne érezne affelett, hogy ha nem ő vezethet és basáskodhat — de az ő mellőztetése árán az a „gyűlölt másik” sem érhetne el ugyanazt a célt melyet akármelyikük is jobban kiérdemelt volna mint épen — Tisza Pista.

Ilyen fennkölt érzelemtől áthatva támogatják ezek a jeles honatyák az újdonsült „Tisza” regimét . . . Nem az arra méltó embert tisztelik Tisza Istvánban mint miniszterelnökben . . . hanem a méltó vetélytárs utjában azt az akadályt, mely lehetlenné teszi az arra érdemesek kormányra jutását . . .

Mily vak a gyűlölet!

Képes botorul tapsolni a legszentebb érdekek eltiprása felett, egy kis jellemrutító káröröm kedvéért.

Ilyen támaszai vannak Tisza István miniszterelnöki hatalmának.

Ő ezt csakugy tudja mint mi. Tudja azt is hogy rövidéletű pünköszt királyság ez az ő kormányelnökségének. De azt a rövid időt a mit a botorul alakuló körülmények szeszélyéből a kormányon eltölthet, ki akarja használni, emlékeztetéssé akarja tenni. Kevés ideje van. Nem ér rá sokat gondolkozni. Ez az egyik oka — (habár nem is egyedüli oka) hogy naponként követi el a meggon-dolatlanságok egész özönét.

Magyarország egy szinpad, a hol mulattató politikai boházokat adnak elő. A mi országunkat felkötben gyűrűző Ausztria (ez a szentséges feketesárga „nagy egész”) a nézőtér, — honnan az osztrák gyönyörködik az előadásban.

Az osztrák nézőközönség fegyveresen szórakozik, — mi pedig udvari bolondok módjára egymást fenyegetjük, egymásra fenekedünk, — de egymást tetteles bántalmazunk nem szabad, — mert nincs is mivel . . .

Jó lenne hogyha mi evvel az Ausztriát gyönyörködötő adáz dulakodással minél előbb kitornázhatnók és izmossá edzhetnók magunkat, hogy mialatt a tisztelt nézőközönség önfeledten kaczag felvonásközben a mi kegyetlen sorsunk felett: észrevétlenül elszednők tőlük a fegyvert.

Aztán mi lennénk a néző közönség, — ők pedig a színművészek és bohócok, — legalább is vagy négyszáz esztendőig, — mint mi voltunk. Így azután elmondhatná egymásnak a magyar és az osztrák minden tartózkodás nélkül: „Kvittek vagyunk” Sógor!

Ehhez azonban az effajta tiszta pista féle vezetés mellett, per absolute nincs kilátás!

dr. Király Péter.

Egyház és iskola.

Hírek az egyházi hivatalból. Ma tartja ülését az árvaügyi, holnap a gazdasági, holnapután az iskolaszéki bizottság, vasárnap pedig presbyteri közgyűlés lesz.

Tisztaítás. A tiszavidéki evang. egyházmegye 6 évvel ezelőtt választotta meg tiszti karát, a mikor is főesperesnek Materny Lajos debreczeni lelkész, egyházmegyei fő-ügyelőnek dr. Meskó László nyiregyházi ügyvéd s orsz. gyűl. képviselő választotta meg. Az Egyh. Alkotmány értelmében megbízatásuk a folyó év végevel lejár, azért az egyházmegyei közgyűlés elrendelte a tisztújítást. Az egyházmegyei elnökséget: főes-

peres és felügyelőt az egyházak választják. A szavazatok felterjesztésére f. é. decz. hó 1, van kitűzve. A debreczeni evang. egyház f. é. nov. 22-iki közgyűlésén fogja szavazatát beadni, mely alkalommal minden nagykoru egyháztag szavazattal bír.

Gróf Csáky Adorján temetése.

nov. 18.

A korán elhunyt főúr gróf. Csáky Adorján temetése ma délelőtt 10 órakor ment végbe.

A debreczeni társadalom közbecsülésben és szeretetben állott halottjának végtisztességén a részvét óriási mérvben nyilatkozott meg. Debreczen város társadalma, vezető férfiai mindnyájan megjelentek végtisztességén, hogy utoljára bucsut mondjanak a nemes szívé gróftól.

A diszes ravatal előtt, melyet Gebauer Károly temetkezési vállalata nagy pompával állított fel, reggel 10 órakor megjelent az elhunyt édes anyja, testvérei és 10 perczig csendesen imádkoztak a koporsó előtt.

Kevéssel ezután az elhunyt lakása előtt Simonffy utcán gyülekezni kezdett a résztvevők nagy tömege, kik között ott láttuk Bernáth Elemér táblaaluókot, gróf Dégenfeld Józsefet, Kovács József polgármestert, Széll Farkas táblai tanács elnököt, Rásó Gyula alispánt, Szücs Miklós törvényszéki elnököt, Vecsey Imre főjegyzőt, Szunyogh Sándort, Karap Mórt, Wessprémy Zoltánt, Aczél Gézát, Király Gyula, Körner Adolf, Oláh Károly, Szabó Kálmán, Csóka Samu tanácsnokokat, dr. K. Tóth Mihály kapitányt, a Vilmos huszárezred tisztikarát gróf Zedvitz ezredessel az élén, a 2. honvédezred, a 3. honvédgyalozezred tisztikarát, a bírói, ügyvédikar számos tagjait, a kaszinó választmányát a Korona takarékszövetkezet igazgatóságát és beláthatatlan résztvevőt.

Az elhunyt bánatos, megtört édes anyján, testvérein, sógorán gróf Nemesen kívül a temetésre Debreczenbe érkeztek gróf Csáky Albin főrendiházi elnök felesége (gróf Csáky Albin főrendiházi elnök betegsége miatt maradt el.) gróf Csáky Zsófia ugoceai főispán nejevel Ghyczy Béla ur, altábornagy, főrendiház tag, Blauk Vilmos vezérhadbíró, Hertelendy László orsz. képviselő, Magyar Kossa Ödön és Pal Kóczán György, Fáy György, Lukács István.

Kevéssel 10 óra után érkezett a gyászhoz dr. Wolafka Nándor papi kíséretével. A püspök papjaival a gyászszobába ment, hol a gyászoló család már várta.

A püspök itt csak beszentelte a koporsót, melynek befejezése után a testőrök lehozták a koporsót és feltették a 6 lovas diszes gyászkoocsra.

A koporsón egyetlen egy koszorút helyeztek el. Az elhunyt gróf megtört édes anyjának koszoruját, melyen a következő felírás volt:

Felejtethetlen szeretett fiannak — bánatos anyád.

A koporsó elhelyezése után megindult a gyászmenet. Elöl a 4 lovas koszorukat vivő kocsis, megrakva koszorukkal, utána a halottat vivő gyászkoocs.

A koporsót vivő kocsis után haladtak a család férfi tagjai, a résztvevők beláthatatlan tömege.

A halottas kocsinak mindkét oldalán ott függött az elhunyt családi czimere. A család nőtagjainak a város bocsájtotta fogatait rendelkezésükhöz.

A gyászmenet a róm. kath. templomba ment, melyet az elhunyt egyik öse Csáky bitoros építtetett. A templom zsufolásig telve volt. A ravatalt az oltár előtt állították fel Wolafka Nándor püspök engesztelő szent misét mondott, majd újból feltették a takaródiszes érckoporsót a kocsira és elindult a gyászmenet a Szent-Anna-utcai temetőbe.

A sírnál a kaszinó nevében Szücs Miklós törvényszéki elnök mondott gyönyörű, könyekig megható beszédet, mely után leeresztették a koporsót az ideiglenesen készített sírboltba, honnan tavasszal elszállítják a családi sírboltba.

Az elhunyt gróf ravatalára koszorukat a következők helyeztek el:

Forrón szeretett bátyáknak — Erzs Lili nővérei La Comtessa Gabriella Nemesné, szeretet, tisztelet, fájdalom és bánat jeléül — a 2. honv. huszárezred tisztikara; Szeretett igazgatójának — debreczeni kaszinó; Béla, Ödön és Pál — felejtethetlen jó barátjának; Utolsó üdvözlés — Huzly Lonise; A felejtethetlen Dórinak Kubelik és neje; Berger család részvéte jeléül; Mikolczy Lajos és neje — a legjobb barátjának; Szeretettük virraszt feletted — Mousi János; Felejtethetlen barátjának — Balkányi Ede és családja; Egykori kartársunknak — a városi tisztviselők; Igazgatósági tagjának — a Korona Takarékszövetkezet; Felejtethetlen igazgatóknak — Hauer és neje; Régi igaz barátjának — Szuhányi Andor; Szeretett Adi bácsinak — László Gabriella; Felejtethetlen jóltevőmnök — Berezi; Tiszteletünk jeléül — a Casinó alkalmazottai; Tiszteletünk jeléül — Hűséges cseledeisége.

NAPI HIREK.

Csokonai emlékezete.

— Az első felolvasó ülés. —

A Csokonai kör, városunk ez előkelő irodalmi egyesülete, mely a vidéken rangban a legelső irodalmi társaságok, közbe tartozik, tegnap nyitotta meg téli felolvasó üléseinek sorozatát. Ünnepi aktusok közt folyt le az első diszülés, miután ugyanekkor ülte meg a kör Csokonai születés napjának évfordulóját is.

A műsor olyan volt, hogy szinte elfelejtettük, hogy a vidék, a szabad levegőjű jó provincia szolgálatába állanak azok, a kik ma nem sietnek munkáikkal csak a fővárosban érvényesülni, de szellemük legjavával a mi szűkebb irodalmi életünk színvonalát is emelni.

Szavay Gyula kiváló költő, a Petőfi társaság tagja, Kardos Albert dr. a kiváló irodalomtörténész munkái emelkedtek ki különösen a műsorból, melyet Géressy Kálmán elnök tartalmas megnyitója kezdett meg.

Kardos Albert dr Csokonai maecenasait, pártfogóit ismertette a a kiknek szerete mellett nőtt nagyra Csokonai költészet. Gondos tanulmány, rajongó ügyszereket jellemezte a nagy irodalmi értékkel bíró fejtegetést. Szavay Gyula pedig az ő kedves előadásában egy bájosan derűs költeményt olvasott fel, melyet a kiváló poéta legédesebb költeményei közé sorozható.

Kedvesen szavalt Döczy Ilona ur-hölgy, Ráczy Károly zenekara és a dalegy-let töltötte ki a műsor többi számát nagy hatás mellett.

A felolvasó ülésen jelen volt nagyszámu közönség, — előkelő társadalmunk színe-java zajos tapsokkal jutalmazta a közreműködőket.

A Csáky család adománya a szegényeknek.

Csáky Adorján gróf elhunytá alkalmából a város szegényei nagy adományhoz jutottak. Az elhunyt gróf sógora, gróf Nemes János tegnap délután felkereste Kovács József polgármestert és az elhunyt családjának nevében és megbízásából 2000 koronát adott át a polgármesternek, hogy azt a polgármester saját belátása szerint felekezeti különbség nélkül ossza szét a város szegényei között. A polgármester a város nevében köszönetet mondott a nemeszivi adományért.

A közgyűlés előkészítése.

A városi tanács ma délelőtt Kovács József polgármester elnöklésével teljes tanácsülést tartott, melyen az a hó 26-án tartandó közgyűlés tárgysorozatát állították össze.

Elveszett értékpapírok.

A fővárosi államrendőrség érdekes megkeresést küldött Hajdúvármegye alispánjához. Tudatja ebben, hogy London és Bécs között egy pénzeszsák eltűnt a vonatról s abban 14 olyan ajánlott levél volt amelyekben magyar és osztrák állampapírok voltak. Rácz Gyula alispán éppen ezért megküldte az elveszett állampapírok kimutatását az összes debreczeni pénzüzeteknek, hogy ha a tolvaj itt akarná azokat értékesíteni, ebben a szándékában megakadályozhassák.

A főkapitányi hivatal átvétele.

Végh Gyula főkapitány helyettes tegnap este vette át ideiglenesen a rendőrfőkapitányi hivatalt. A bünygyi osztály vezetője mint jelentették Jeney Miklós lesz, aki pénteken délután veszi át a hivatalt.

Husarak Hajdumegyében.

A honvédelmi miniszter rendeletet küldött Hajdúvármegyének a melyben a katonai élelmi ellátásra tekintettel kimutatást kér az itteni husarakról. Hajdúvármegye elkészítette a husarakról szóló jelentést s ezekből az tűnik ki, hogy a marhahús legdrágább H.-Böszörményben, a hol is a kilója 84⁸/₁₂ fillér. Legolcsóbb a marhahús Tetétlenen, ahol 67 fillér a marhahús kilója. Az átlagos ár 80 fillér a többi városokban és községekben; de ebbe nincs beleveve Debreczen, a hol minden husára még drága.

Hasihagymáz járvány Balmazújváros.

Szomoru jelentést vettünk B.-Ujvárosról. Ott ugyanis a hasihagymáz, vagyis hasitífusz ijesztő mérvben lépett fel s az utóbbi 2 nap alatt 14 újabb megbetegülés történt. Közel 100 ember fekszik betegen ebben a betegségben, a melynek meggyógyítása végezt a hatóságok minden intézkedést megtesznek.

Hajléktalanok menhelye Debreczenben.

Végh Gyula rendőrfőkapitány helyettes egy rendőri, szociális és emberbaráti szempontokból nagyon üdvös jelentést adott be a városi tanácsnak. Ez a javaslat azt czé-

lozza, hogy a város tulajdonát képező Péterfia-utcai 62-ik házban menhelyt állítsanak fel a hely és foglalkozás nélküli egyéneknek. Nagyon mélyen ajánljuk a javaslatot a tanács figyelmébe, mert hogy milyen üdvös vélemény lenne ez a menhely, nem kellőképpen indokolni. Annak csak a szegény háznak nymporán enyhítünk vele, de közbiztonsági viszonyunkon is javítunk. Tehát saját magunk érdekében is kívánatos a menhely létesítése. Itt meleg szobához juthatnának a szegények s nagy hidegek alkalmával egy kis kenyér segítséget is kapnának a rendőri börtönök konyhájáról. Megjegyezzük itt, hogy a rendőrségi börtön olyan szűk, hogy gyakran kisebb vétségekért büntetés nélkül kell elbocsájtani delikvensket, mert nem férnek el a börtönben.

A dalegylet hangversenye.

A deb. dal. színházi hangversenyére nagyban készül a rendező bizottság. A czimbalom nyolczasból 20-án kezdődnek az összpörbák. A szereplő hölgyek és urak a következők: Bészler Károlyné, Ponocsányi Mária, Oláh Gézné, Mészáros Mártha, Kádár Ilonka, Horváth Klárka, ifj. Benváts Emil, Hajdu Lászlóné, Nagy Zoltán, Kadebó Kálmán. A hangverseny iránt érthető nagy érdeklődés nyilvánul mindenütt.

Még egy koszoru.

Hétfői számunkban közöltük, hogy kik küldtek koszorut a felejthetetlen emlékü Kertész János ravatalára. A felsoroltakon kívül koszorut küldött, érdemes polgártársunk és pártunk kiváló tagja Harangi Sándor és azonkívül Doby Sándor Nándudvarról. A koszoru szalagján a következő aranybetűs felírás olvasható: Felejthetetlen nagy bátyáknak — Harangi Sándor és neje.

Az Alsó Nyirvidéki Vizleccsapoló Társulat

Gróf Szapary György elnöklete alatt folyó évi november hó 24-ik napján délelőtt 9 órakor, Debreczenben a városháza nagytanácsstermében rendes közgyűlést tart a következő tárgysorozattal: A jegyzőkönyv hitelesítése végezt két társulati tag megválasztása. Szavazatok számának megállapítása. Társulati igazgató jelentése: a társulat vagyoni állapotáról s a hátralékok behajtása iránt tett intézkedéseiről; a Tiszavölgyi társulat kötelékébe leendő belépéséről; a 15 évi adómentesség elnyerése iránt tett intézkedéseiről; debreczeni Fancsika pusztai területek ártérbe vonásáról; a tollnoki állás betöltéséről; a Berger Jenő-féle per mibenállásáról; a Harstein Árpád-féle perről; Társulati mérnök jelentése, a csatorna tisztításról és új csatornák építéséről; a kálló-konyár-esztár pocsjai csatornáról; Társulati mérnök előterjesztése: a csatornaéri létszám felemeléséről; a fogantatba veendő munkalatokról. Az 1904. évi költségvetés megállapítása. Számvizsgálóbizottság megválasztása. Kérvények. A választmány kiegészítése. A Tiszavölgyi társulat közgyűlésére meghatalmazottak választása.

Egy liba története.

Valaki lopott egy libát, de rajta vett, mert a rendőrség elfogta a tolvajt is, meg a libát is. A tolvajt behozták a börtönbe s onnan átvette a királyi ügyészség, a libát pedig eltartás végezt beszállították

a városi gazdai hivatalba. Történt pedig mindez július 25-en. Azóta a libát a városgazdai hivatal tartotta ezzel, azzal kukoriczával, mignem tegnap az ügyészség kérte a libát, Igen de a városgazdai hivatal kérte a liba után a 4 hónapi tartásdíjat, ami 11 koronát tett ki. Eladták tehát a libát, a melyért azonban 3 korona 60 fillért kaptak csak, az ügyészség tehát a kincstár terhére még 8 koronát volt kénytelen kiutalni. Ez a liba tehát sok kárt csinált. Először kárt tett annak akitől ellopták, de aki nem szerzett értesülést arról, hogy a liba megkerült, azután a kincstárnak mely ellátásáért fizetett s csak a tolvajnak használt, mert az 4 hónapou keresztül ingyen koszthoz, lakáshoz jutott. Az igaz, hogy az ilyen kosztot és lakást nem mindenki kívánja meg.

A debreczeni esküdtbíróóság elnöke.

Bernáth Elemér ítélőtáblai elnök az 1904. évi időtartamra a debreczeni kir. törvényszéknél szervezett esküdtbíróóság elnökéül dr. Szücs Miklós kir. törvényszéki elnököt, helyetteséül pedig dr. Szeőke István kir. törvényszéki bírót jelölte ki.

Kinevezés.

Gresinger Mártha debreczeni posta és távirtdakiadót posta és távirtda kezelőnévé neveztek ki.

Marjay Péter beszámolója.

Marjay Péter a szomszédos hosszú-pályai választókerület képviselője e hó 15-ikén tartotta beszámolóját több képviselő kíséretében Henczida, Gáborján és Konyár községekben. Nagy Létéről 30. választó polgár kísérete útjában. Minden községben lovas banderium es nagyszamu közönség várta a szeretett képviselőt kint a határában. A községekben talpon volt az összes lakosság. Henczidan Veres Bálint lelkész, Gáborjánban Gombos Vincze, Konyáron Nagy Lajos lelkész üdvözölte az érkező képviselőket. — Marjay mind három községben egy-egy óraig tartó beszédben világította meg a politikai helyzetet, igazolta, magyarázta a függetlenségi és 48-as párt magatartását, okát adta, miért tartott ő állandóan a harczai párthoz, miért kell folytatni a harczot az új kormányval szemben is. Végül kijelentette, hogy mindaddig, míg a nemzet jöle, boldogulása érdekében a hosszú küzdelemnek méltó eredménye nem lesz, ő a harczolók között fog állani. Előadását leirhatatlan lelkesedéssel fogadták választói mindenütt, de különösen feltűnő hatást gyakorolt előadása a szociális kérdések tekintetében. Marjay beszámolóját Sáránd, Bagos, Hpályi és Mpályi községekben folytatja és végül 29-én Pocsaj községben fejezi be.

Adományok.

A siketnémákat gyamolító egyesület pénztárosa, Füleky Pál, a következő adományokat nyugtázta: dr. Jámbor Mihályné 40 kor., Zichermann Jakab alapító tag (H.-Sámson) egyesületünknek nemcsak alapító, hanem buzgó tagja is, mert már eddig is egy alapító (dr. Jámbor Mihályné) és 23 rendes tagot gyűjtött egyesületünk részére, buzgalmát köszönettel vesszük; továbbá: Balmazújvárosi takarékpénztár 4 k., Földesi takarékpénztár 5 k., Dávid Sándor tanító 1 k., Egyháztéri fiúiskola IV. oszt. 4 k. 63

HRABÉCZY ANTAL

fehérnemű gőzmosó és vasaló intézete

MEGNYILT Széchenyi-utca 42-ik sz. a.

fil. Juhász Kálmán fővigyázó Tiszacsege 40 fil. Tóth Sándor 10 k. Pogány urnó 40 fil. Göcsey István 1 k., Hajdudorog 40 k.

Gotterhalte egy honvédtiszt temetésén.

Ugy látszik, nem lesz ennek a gyűlölt nótának vége sohasem. Fölhangzott már a legmagasztosabb ünnepeinkben, mikor a magyar királyt ünnepeltük s betolakodik a templomainkba, temetőinkbe egyaránt. Tegnap a hollak nyugalmát zavarták meg a „hóhér himnusz” hangjai Aradon. Pálffy Albert honvédhadnagyot helyezték bajtársai örök nyugalomra s ez alkalommal a temetőben fölhangzott a dalrely iránt a gyűlöletünk szívünk legmélyéből sarjadzik. Nem elég, hogy azt kel szüntelenül német kommandóra masírozó fiainknak hallani, ott kísért az az átkos dal a honvédség magyar szellemében is. S aki életében bizonyára büszke volt a honvéd névre s szívből gyűlölte annak a nótának minden akkordját, azt azzal adják át az örök enyészetnek, hogy „Gotterhalte”. Mert úgy látszik, ez a hóhérszóta temet el mindent — a mi magyar.

Az ügyvédi kamara köréből.

A debreczeni ügyvédi kamara közhírré teszi, hogy Dr. Mandel Károly Nyírbátor székhelyű az ügyvédek névjegyzékébe felvételre. Dr. Ujlaky Géza debreczeni ügyvéd irodáját Budapestre helyezvén át az ügyvédek névjegyzékéből töröltetett.

Nyilvános köszönet.

Azok a nemes lelkű buzgó adakozók, a kik a kollégium részére eszközölt őszi segélygyűjtés alkalmából adományait a nevelés és oktatás oltárára letenni és ez uton is a kollégium épülését, hatásképességét, gyarapodását elősegélni sziveskedtek — fogadják egyen egyen és összesen szívből lakadó őszi köszönetünk kifejezését. Az igazgatóság.

Czipész és csizmadia munkások táncmulatsága.

A magyarországi czipész-csizmadia munkások és munkások szakegyesületének debreczeni helyi csoportja 1903. nov. hó 21-én szombaton a „Korona” vendéglő dísztermében Dalárda és Könyvtár alapja javára nemzetközi világposta, polgári házassággal egybekötött zártkörű táncmulatságot rendez. Előre váltott személy-jegy 1 kor. 30 fill. Család-jegy 3 személyre 3 kor. Este a pénztárnál 30 fillérről több. Jegyek előre zárlhatók a rendezőségél, valamint este a pénztárnál. Kezdete este 7 órakor. Vége viradalkor. A zenét Veress Tóni jó-hirnevű zenekara szolgáltatja.

Halálozás.

Pártunk derék tagját, Id. Pethő Istvánt és családját súlyos csapás érte. Unokája Pethő Julianna pár napi betegség után elhunyt. A mélyen sujtott család a szomorú gyász alkalmából az alábbi gyászjelentést adta ki: A legmélyebb fájdalom lesújtó érzetével tudatjuk felejthetetlen hű gyermek, testvér, unoka, áldott emlékü jó rokon néhai Pethő Julianna folyó hó 17-ikén éjjeli 12 órakor virágzó életének 15-ik évében rövid szenvedés után történt csendes elhunytát. Kedves halottunk földi maradványai folyó hó 19-ikén, délután 2 órakor fogtak az ev. ref. egyház szertartása szerint, Teleki utca 84. sz. házunktól a Kossuth-utcai templomban tartandó gyászszertartás után a Kossuth-utcai temetőbe örök nyugalomra helyeztetni. Mély végtisztességtelre rokonainkat, ösmerőseinket és a nagyérdemű közönséget szomorodott szívvel meghívjuk. Debreczen, 1903. november 18-án. Bánatos szülei:

Endrődi Ignác nejével Pethő Juliannával. Testvérei: Róza, Ferencz, Dezső, Gyula és Géza. Nagyszülői Polgár idősebb Pető István nejével Böszörményi Zsuzsánnával. Nagybátyjai: Ifjabb Pethő István, Nagy Sámuel nagynénje, Nagy Julianna férjével Mihályi Istvánnal és gyermekek. özv. Bodó Sámuelné szül. Kozma Julianna. Valamint közeli és távoli rokonok nevében is. Áldott legyen emlékezte! A temetést Dankó M. tem. int. rendezi.

Menszáros Margit nyilatkozata.

Mélyen tisztelt Szerkesztőség!

Mély megdöbbenéssel s fájdalommal olvastam a „Debreczeni Ujság” folyó hó 17. számában egy rettenetesen téves hírt, melyről tévesen lehettek informálva, s melyet sietek megczáfolni. Tény az, hogy drága jó anyám súlyos betegen fekszik N. Váradon s szombaton sürgőnyileg hivatott beteg ágyához, de hála az Istennek, most már túl van a veszélyen. Szívességükért fogadják előre is hálás köszönetem s maradtam kiváló tisztelettel.

Menszáros Margit.

Igyunk

Avasujfalusi Oroszlán természetes égvényes savanyú gyógyvizet, üvegenként 12 fill. Kapható kizárólag a Schwarz-féle dohánytözsdeben. Piacz u. 29.

A köszvény halála.

A számtalan szer között, mely csúsz és köszvényes bántalmak ellen ajánlatik, legjobbnak és felülmulhatatlannak bizonyult a törvényesen védett Halápi-féle „Restaurator”, mert már rövid használat után a fájdalmat nemcsak enyhíti, hanem gyógyítja is, a nélkül, hogy nagy pénzbeli áldozatot igényelne, mert egy tubus ára csak 1 korona 60 f. Határozottan megérdemli nevét, mivel csodálatos rövid idő alatt a legsúlyosabb beteg is teljesen restaurálja. Készítője Halápi Frigyes gyógyszerész az „Apostol”-hoz. Budapest, József 64. sz.

Új gyártelep.

A fővárosban modern berendezésű, impozáns gyár épült most. Piatnik Nándor és fiai, népszerű cég, gyárat, hol a kártyákat a nyomástól a fényszélig teljesen elkészítik, (amire más gyár nincs berendezve) áthelyezte a Rottenbiller-utca 17. sz. alatti óriási telepre. A cég, amelynek Bécsben is van telepe, működésének súlypontját ide helyezte át, úgy, hogy a külföldet is, első sorban Ausztriát, innen látja el gyártmányaival. A cég egyik beltagja különben a magyar honosságot évek előtt megszerezte. A remek új gyárban, ahol száz magyar munkás dolgozik, a vendégszerető cég az érdeklődőket bármikor szívesen kalauzolja.

Táviratok.

A képviselőház ülése.

„A Debreczen” eredeti távirata.

Budapest, nov. 18.

Az ujonczjavaslat körül megindult vitának ma szenzációja volt, ugyanis Tisza István maga szólalt fel. Óriási mozgás támadt, mikor elnök jelentette, hogy Tisza kíván szólni.

— Halljuk, — kiáltották jobbról.

— Halljuk a főhadnagy urat, halljuk Chlopy Pistát, — zugott az ellenzék.

Tisza kijelenti, hogy nem akar ér-

demlegesen foglalkozni Körber osztrák miniszterelnök álláspontjával, de a maga részéről nem tenne olyan kijelentéseket az osztrák közjogról, mint Körber a magyar közjogról.

Kijelenti azonban, hogy a körber nyilatkozatának mincs jogi hatálya, azok egy előkelő, de mégis idegen ember dillentáns nyilatkozatai, melyeknek semmi jelentőséget sem lehet tulajdonítani. (Nagy zaj) A magyar király alkotmányos jogainak körét a magyar közjog állapítja meg, ahoz senkinek semmi köze nincs. A szabadelvű párt-programjába felvette, hogy a felségjogokat a korona és az országgyűlés hozzájárulásával meg lehet változtatni.

Ezzel a felfogással a korona szolidaritást is vállalt, minden egyéb beleszólás tehát csak elméleti disszertáció. Ha valaki gyakorlatilag is beleakarna avatkozni a mi viszonyunkba, azt a magyar közvélemény egyenesen egyenesen visszautasítja. (Viharos taps és éljenzés jobbról.)

A beszéd az ellenzékre jó hatással volt, azt hiszik, hogy ezek után vagy Körbernek, vagy Tiszának menni kell. Ugron kijelentette, hogy igen jól esett neki Tisza nyilatkozata.

Ezután szünet volt.

A nyomor drámája.

nov. 18.

A kinek van türelme és megfigyeli a lapok rendőri híreinek logikai láncolatát, az, megfigyeléséből azt a konkluziót vonhatja le, hogy míg a tavasz és a nyár gazdag a szerelmi drámákban, addig az őszi s a tél pontosan beszéli a családirtásról szóló rövid híreket, melyek az ujságolvasó közönség már éppen olyan közömbösen halad végig, akár a nyár szerelmi drámáin. Az intelligens és a jobb módu osztályban ritka mind a két eset. Mert szinte azt mondhatjuk, hogy az ugynevezett középosztályból az öngyilkosságok legnagyobb részét a bűn és a büntetés előli félelem idezi elő, a szegényebb rendben a fegyvert, ha különösnek is tetszik első pillanaton ez az antithézis, valami nemesebb fajtájú lélek motivum, ha beteges is az, adja a szerencsétlen nyomorult kezébe.

A szerelmi drámákat, há közelebről nézzük az elkövetett tett vezető szálait, nem sorolhatjuk egyszerűen néhány romantikus képzelődésű, félművelt kamasz és süldő leány ostobaságai közé. Az általános nyomor és szegénység az elsőrangú tényező itt is. A szerelemről, mint olyanról, valami tenyleges erőről talán a mi intelligens középosztályunkba nem lehet akkora mértékben beszélni, amint a szegényebb osztályoknál. Ott sem a test, sem a lélek nem lel állandóan és naponta annyi levezető inodusra a szerelmi erejénél, mint a mi körökben. A férfinek a nő, a kiválasztott nő, tényleg mindene, mása úgy sincs s mikor hosszasan várva az egybekelésre, a természet egymáshoz hajtja őket, egyszerre ott állnak, hogy akarva nem akarva, fel kell vegyék a harcot a rettenetes nyomor ellen — immar hárman. Erejük a harcra nincs, bukniok kell. A tél pedig biztosan meghozza a maga nyomor drámáit — a családirtásokat. Talán a folyton növekvő nyomor okozza, talán az

általános erkölcsi dekadencia de az utolsó évek őszén, nap nem mulik el, egy-egy rettenetes meséjű családirtás nélkül. Leírásában épen olyan borzalmas, mint magában de facto. A dekadencia a lelkeket eléggé megedzette, hogy nagyobb kozust ne csináljon az emberi lélek akkor sem, mikor egy anya három gyermekének szívébe mártja a konyhakést, vagy mint tegnap Kolozsvárott három gyermekét akasztja fel a ruhaszárítóra.

Undorító a nyomor szülte dráma s rettenetes a nyomor. Egyik oldalon a nyugat civilizációjának csodálatosan előrehaladott világa, a másikon a keleten sem ismert foka az ember állati nyomorának. Talán mint ok és okozat állanak egymás mellett vagy eljön az idő, mikor az, okozat megsemmisíti az okot is. Hiszen a francia dekadensek nagy költője, Rollin ilyen pengeti szeméiben megfűrésztött lantját: Éljen a halál, éljen a borzalmas undorító halál!

(s. f.)

SZINHAZ.

Műsor :

Szerda : Nagyzás hóhortja (C bérlet.)
Csütörtök : Casanova (A bérlet.)
Péntek : Casanova (B bérlet.)
Szombat : Tavasz (C bérlet.)
Vasárnap d. u. Orfeusz az alvilágban este Sötétség.

Az eszményi operette.

Irtá : Kury Klára.

Kár, ezerszer kár, hogy az esztétika nem állapította meg az operette szabályait. Kicsinyelte, úgy látszik, a műfajt. Pedig nincsen igaza. Nem tudom, jár-e annyi ember a templomba, mint operettebe. És a közönség ez eklatáns érdeklődése legalább annyit jelent, hogy a pajkos zenés-játék megérdemelte volna az esztétikai mértékadást is. Szigor és törvény hiányában az operette elvadult és mindenki vitathatja körülötte a maga igazát. Az is, aki romantikus hintón jár; az is, a ki magafelejtett angol mókán himbálódzik. Engem művészi lelkiismeretem, hajlamom és szerelmem a szép, a mély hatás iránt, vágygylal vitt vissza nemesebb operette tájékára, amely híres emberek igaz történeteinek zenés szatirájától volt hangos. Az én esztétikám szerint az operette a dévaj bohóság és a nehézkos opera közt az élet természetes vidámsága. Az öröme hübajos, derült. A meseje se megy túl a megbocsátható ferdeségek ostorozásán. És akik mozognak benne, férfiak, lányok : ép emberek. Tréfájuk nem szertelen, bajuk mind gyógyítható. És baj és tréfa lágy rithmusok hurján felolvad egy nagy harmóniában. Szemlélődésembe, a melyre kedves magyar és francia szerepeim tanítottak, durván belekurjongatott az angol operette. Én is jártam!! Kötelességből tisztán. Kedvem szerint ritkán. A brit szigetország nekem megbocsássa : az angol örületén is enyhítettem. Azt kell hinnem, az angol élet nagyon szomorú, hogy a tréfát a londoni közönségbe valósággal bele kell tetoválni, hogy észrevegye. Mennyi érdekesség, mennyi bukfenéz! Mennyi művészi fintorgatás. Milyen más a francia operette! Benne mosoly, derű, szívárvány, szellem és költészet is legtöbbször. Ha álmokat szövök a magam művészi eszményeiről, az álmok sűrűn járnak Páris tájékán, — Londonba soha.

Szobaleány. A francia vígjátékok, melyek évek előtt uralták a színpadokat, ma már nem vonzanak annyira. Az újabb ke-

letű operettek leszorítják és ha most néha-néha színrehoznak egyet, nincs közönsége. Tegnap a szobaleány előadásánál láthattuk ezt. A bohózat gördülékeny előadásban került színre és a szereplők különösen Faragó Ödön, mellette Hahnel, Csige, Jeszenszky né derült estét szereztek. A kitűnő rendezés Faragó érdeme.

L. I.

Panasz a műsor ellen. Vettük a következő sorokat, melyeket Makó igazgató ur figyelmébe ajánlunk. Ime a levél:

Tekintetes Szerkesztő Ur!

A „Debreczen“-t mindenkor olyan lannak ösmertem, mely nem zárkózik el a közönség panaszaival elől és szigorú tárgyilagossággal bírálja el az eseményeket és e téren elől jár a színházi ügyekben is.

Épen azért fordulok a Tek. Szerkesztő urhoz, nemcsak a magam, de több bérlő nevében is. A műsor ellen van panaszunk. Nem abban az irányban, hogy az rossz lenne. Ellenkezőleg, látjuk és méltán voljuk az igazgató ur buzgalmát és nemes törekvését. Ezt elismerjük, de az ellen már fel kell szólalnunk, hogy egyes drabokat pl. a Casanovát, gyors egymásutánban háromszor is kapjuk.

Az a panaszunk tulajdonképeni tárgya. Azt hisszük s többi bérlők is hozzájárulnak ehhez, mert a műsorból látom, ők is részesülnek ebben a kiváló kegyben.

Arra kérnénk az igazgató urat, ne adassa elő gyors egymásutánban az esetleg tetszést aratott darabokat, hanem tartsa a műsört régi, jó színművekkel, melyeket szívesen megnézünk és amelyek sajnós ma már kezdenek végleg eltűnni a francia vígjátékok és az operettek miatt.

Jelen sorok közlését kérve, maradok a tek. Szerkesztő urnak

üdvözlettel kérve

Több bérlő nevében egy

„A. bérlő“.

A tanár ur rokona.

nov. 18.

Nemrégiben történt, hogy a szombat-helyi püspök palotájába beállított egy rendkívül elegáns ur és a kultuszminisztérium egyik osztálytanácsosa gyanánt mutatkozott be a főpapnak. A fogadtatás igen szives, meleg vala, s az osztálytanácsos urat a püspök elhalmozta a vendégszeretet minden kedvességeivel. Valósággal tejben-vajban fűrésztötte a finom, előkelő, nagybefolyású férfiut, örök barátságára is lépett vele, mikor pedig néhány ezer korona szives kölcsönnel segített pillanatnyi pénzzavarán, egyszerre csak kiderült, hogy a tanácsos ur közönséges szélhámos a legszimplább fajtából.

Ez az eset ismétlődött meg most ki esiben Nagyváradon. Szolcsányi Hugó jogakadémiai tanár a könyvei közt buvárkodott, mikor szobájába nagy sebbel-lobbal beront egy előkelően öltözött, szőke fiatal ur és egyenest a professzor nyakába borul:

— Kedves jó bátyám, csak hogy jó

egészségben láthatom.

Hamarosan elhitette, hogy távoli rokon, Freiler Gyula a neve s mérnök a gázgyárnál. A jámbor férfi nagyon megörült a váratlan, a sosem látott kedves rokonnak aki két napig volt házának vendége. A ro-

kon, aki igen jól érezte magát pénz dolgában rosszul állott, mert természetesen késett a postán az a bizonyos nagyobb összeg, amit ilyen alkalommal várni szokás. A vége az lett, hogy különböző ürügyek alatt 40 koronát kért a rokon, aztán hát várták ebédre, vacsorára, de nem érkezett. Mivel pedig kiderült közben, hogy a Ganz gyárnak Feiler nevű mérnöke nincsen, kétségtelenül vált, hogy a derék gentleman, szédelgő, a ki könnyű szerrel zsákmányolta ki a tanár ur hiszékenységet.

A kedves rokont most keresi a rendőrség, ha ugyan azóta más városban nem szegődött be valahova vendégnek.

Emberölés a fogházban.

— Saját tudósítónktól. —

M.-Vásárhely, nov. 17.

Vasárnap este az itteni rendőrség fogházában, egyik czellában elzárva lévő két csavargó közül az egyik egy a fogházban kapott fával agyonütötte az ott lévő társát.

Az eset a következőleg történt.

Vasárnap este 10 óra tájban a „Csilag-ház“ sarkán lévő kis pálinkamérésben összeverekedtek Márton Zsigmond baczkamadarasi és Nagy Lajos iklandi illetőségű napszámosok. Mert az utcán a csöndet is megháborították, Molnár Lajos rendőr bekísérte őket a rendőrséghez. Ott egyik alkápitány intézkedésére betették őket egy közös czellába, a hova a csavargókat szokták éjjeli szállásra elhelyezni.

A kulcsos rendőr elvette tőlük a bicskákát s rájuk zárta az ajtót.

Egy darabig csöndben maradtak s a 21 éves Nagy Lajos nem sokára elaludt. Mártonban úgy látszik fölébredt a bosszu s a mint régi ellenségét így aludva látta maga előtt, felkapott egy hasáb fát a kemence elől s azzal három hatalmas csapást mért a fejére, úgy hogy Nagy álmából föl sem ébredve, meghalt.

Mikor látta Márton, hogy Nagy meghalt, a czella ajtaján dörömbölni kezdett, fölzavarta a börtönmestert is s midőn annak neje kérdezte miért lárma, behívta, hogy nézze meg mit csinál Nagy, mert rátamadt s önvédelemből egy fával megütötte s azóta nem mozdul.

Mikor aztán kinyitották az ajtót, ott találták Nagyot, vérben fekvé, holtan.

Márton rögtön vasraverték s mivel az előhívott dr. Ziegler Károly rendőrorvos már csak a halált állapíthatta meg, elszállították más czellába.

Hetfőn kiballgatták a gyilkost, ki azt mondja, hogy azért ütötte le Nagyot, mert az rárohant egy fadarabbal s agyon akarta verni és ő csak az ellen védekezett.

Ez azonban éppen nem látszik valószínűnek s az orvosi vélemény szerint Nagyot alvásközben érték a halálos ütések.

Mártont már átkísérték a kir. ügyesség fogházába, megindították a vizsgálatot s a boncolást is megejtették.

A rendőrség is megindította a vizsgálatot annak földelésére, hogy terhel-e valakit mulasztás az eset megtörtéteért.

Nos hát igen. Első sorban azt a tisztviselőt, a ki két verekedő felet egy czellában záratott, hogy ha tetszik, folytassák ott a verekedést.

De megbotránkoztató könnyelműen bánnak itt el a bekísértekkel. Ha valakit bevisznek, azt egyszerűen becsukják egy czellába, ott aztán csináljon a mit tetszik,

Igy történhetett meg, hogy alig egy pár nappal az előtt egy bekísérő cigány a fogházban fölakasztotta magát s csak akkor vették észre tettét, a mikor már halott volt.

Beszélik azt is, hogy a bekísérteket jól elverik s nem régiben egy kocsiszt úgy elverték, hogy kórházba kellett szállítani.

IRODALOM.

Ne váltsad az elméd aprópénzre
S pocsekolván ne légy hiu:
Barátom, nem becsül meg érte
Csak pinczér, meg boros fiu.

Utolsó egy pengőd elusztán
Fáradt a fő s ég a torok,
S az vet meg a legjobban osztán,
Aki megitta a borod.

A hirnevesség nagykörutja
Csupa márványos palota.
Ki egy tál lencsén el nem adja
Háziurnak kerül oda.

A neve ott lóg diszkeretben
Kiirva a kapu alatt,
De ismeretlen és nevetlen
Aki csak albérlő marad.

Ignotus.

* **A színház** cím alatt nagyérdekű új folyóirat indult meg Budapesten. Falk Richárd a figyelemreméltó tehetségű fiatal író szerkesztésében. Első száma gazdag ígéret: Rákosi Jenő, Ignotus, Küry Klára, Somossy Dezső, Mérey Adolf stb. irtak bele érdekesnél érdekesebb cikkeket a színház köréből. A szépen illusztrált folyóirat a színházi és művészi élet barátainál nagy elterjedésre tarthat számot. A folyóirat egy pár érdekes cikkét mai számunk színházi rovatában mutatjuk be, Szerkesztőség és kiadóhiv. VIII. Baros 59. szám alatt van. Előfizetési ára negyedévre 2 korona 50 fillér, Egyes szám ára 20 fillér.

* **Uj napilap a vidéken.** Temesvárott új napilap indult meg Temesvári Hirlap címmel, pártunkivül, magyar nemzeti programmal. Az első szám a szerkesztőnek, Biró Pál kitűnő újságíró társunknak ügyességét dicséri.

* **Orvosi zsebnaptár.** Most jelent meg, dr. Sugár K. Márton szerkesztésében az orvosi zsebnaptár 38-ik évfolyama. A minden tekintetben értékes és orvosokra nézve nélkülözhetetlen mű, cínos kiállításával, szakszerű összeállításával nagy kelendősegre tarthat igényt. Tartalma: Naptári rész. Új gyógyszerek. Szabályzat. Orvos gyakorlati rész. (Diagnostikus vizsgálatok. (Szemészeti mű gyógyászati fülészeti jegyzetek. Mértékek, heveny mérgezések. Gyógyszerek. Orvosi rendelvények gyűjteménye. Orvosok névjegyzéke. Kórházak és gyógyintézetek. Orvosi jegyzék naptár. A mű ára 2 kor. 80 fill. kiadja Légrády testvérek könyvkiadóhivatala. Budapest V. Váci körut 78.

Az amerikai magyarság szózata a magyar nemzethez!

Amerikából ma kláitványt kaptunk, melyben a mai politikai harcban való támogatásukat ajánlják fel. A szózat így szól:

Az amerikai magyarság lázas érdeklődés közt kíséri éber figyelemmel azt a lel-

kes küzdelmet, melyet Magyarország minden igaz szívu hazafia és polgársága hónapok óta folytat a hatalommal szemben a magyar nemzet törvényekkel biztosított, de a hatalom erőszakos ellenállása miatt gyakorlatilag soha sem érvényesült jogaiért.

E küzdelem, édes testvéreink! az amerikai magyarság szívét lázas dobogásba tartja; mert bár tér és idő választ el bennünket tőletek: mi veletek a nemzet szíve egyik kamrájának tekintjük magunkat, s ha e szívet a hatalom mérges nyila megüti: mindkét kamara vére egyformán felbuzog, s a mely perczben szükség van rá a mi vérünk gyűtt omlik a haza védelmében a tiétekkel.

Mert mi tudjuk, hogy a küzdelem, melyet ti folytattok, szent és jogos!

A költő mondá:

„Az ég egy kincset ad minden hazának.

S a nemzet hiven őrizi birtokát“.

Ez a kincs, melyet hiven kell őrizni minden magyarnak: az ország alkotmánya és a haza függetlensége.

Ezzel a szent kincsesel mindaddig szabadon rendelkezett a nemzet, míg a Habsburg fejére nem jutott szent István koronája.

Ezt a koronát nem hódíták, hanem a nemzettel kötött szerződés alapján szerezte meg a Habsburg dynastia.

Ebben a szerződésben esküvel kötelezi magát az uralkodóház, hogy a nemzet ősi jogait soha csorbitani nem fogja, sőt azt tiszteletben tartja és mindenekkel szemben megvédelmezi.

Ezen szerződésért országot, koronát adott a nemzet és hűséget ígért fejedelmére iránt.

Ezután ismerteti a Habsburg dynastia 377 éven át folytatott cselekedeteit, majd így folytatja:

De mi érezzük, hogy egy újabb magyar szabadság harc szelo verdesi a homlokunkat. Ezen érzet kinos aggodalma készített bennünket, hogy a tengereken át felétek kiáltunk magyar testvéreink, hogy a haza szeretett szent lelkesedésében együtt érzünk veletek!

S mikor ezen haza szeretet nevében a küzdelemben való kitarásra buzdítunk benneteket: tudomásotokra hozzuk, hogy Amerikában immár közel másfél millió magyar él, s ennek minden fegyver fogható tagja, azt kiáltja felétek, hogy ha kell: karunk, vérünk és életünk a hazáé!

A magyarok királyának pedig azt izenjük, hogy: Szcizilianak egy bölcs királya szerint a fejedelmeknek legjobb tanácsadói a halottak.

Nekünk is vannak ilyen fátýollal eltakart szent halottjaink. Ami szenvedéseink vérgöngyöje azon törvény pecsétje, melynek végrehajtásáért küzd a magyar nemzet ma.

Értsd meg, óh király, hogy a nemzet addig csak nyugodtan, türelmesen kér, míg mint bösz Oczeánban, háborgó hullámot nem ver fel a mult égő emlékezete és a jelen keserű haragja.

Azután kicsi ember engedelmeyezése a háborgó tengernek, mely fölött, mint egykoron, ugy ma is az ur lelke lebeg!

Hajtsd alá előtte a föld poráig homlokod, oh fejedelem: ne várd be mig megdöndülnek a nép ajkán a szent irás szavai „Magamra öltöm a haragot, mint egy palástot; mert nem békét jöttem én hirdetni, hanem harcot és halált!“

A Clevelandon, 1903. okt. 25-én tartott népgyűlésből.

jegyző:

Mak László s. k.

elnök:

Pál Imre s. k.

Budapesti árutőzsde.

A „Debreczen“ távirati tudósítása.

Nov. 18.

Készáru: változatlan.

Buza áprilisra	7.72—7.73
Rozs „	6.69—6.70
Zab „	5.50—5.51
Tengeri májusra	5.24—5.26

SZINLAP.

Ma, szerdán, bérllet 42-ik szám „C“

A nagyzás hóbertja.

Vigjáték 4 felvonásban.

Kezdeté 7 órakor.

Holnap, csütörtökön, bérllet 43-ik szám „A“

Casanova.

Regényes nagy operette 3 felvonásban.

Nyilttér.

Köszvény- és rheumabetegeknek.

Kik ezen betegségekől alaposan szabadulni akarnak, nem ajánlható eléggé a valódi Vilmos-féle köszvény és rheuma elleni vértisztító thea. Készítője Wilhelm Ferencz gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító, Neunkirchen, Alsó-Ausztria; a párisi és mellbournei kiállításokon a legmagasabb díjjal — aranyéremmel — lett kitüntetve. Kapható **Franz Wilhelm** gyógyszerész cs. és kir. udvari szállítóval Neunkirchen, Alsó-Ausztria, valamint a nevesebb gyógyszerárakban, drogueriakban. 1 csomag 2 kor. 1 postacs. 13 doboz 24 k. bérmentesen Magyarország minden állomására.

Raktár Debreczenben **Tóth Béla** gyógyszerárakban. (2)

Egy fiu teljes ellátással tanulónak felvétetik egy közfelvidéki elsőrendű nyomdába. Czim a kiadóhivatalban.

Boros Testvérek nőidivat áruházába remek őszi divatkelmék és téli cikkek óriási választékban megérkeztek. Meglehető olcsó árak.

Ujdonságok

Kardos László

tízletében,

Kossuth-utca 9. szám.

Szőnyegek minden faja
Pokroczok „ „
Butorszövetek nagy választékban
Linoleumok minden faja
Szövetfüggönyök minden faja
Csipkefüggönyök „ „
Ágyterítők „ „
Asztalterítők „ „
Flaneltakarók és utazópokroczok minden faja
Bőrvásznak és padlóparketék minden faja.

Csuz, köszvény (rheuma)

szaggatás, derék- és hátfájás, valamint mindennemű izületi bajok ellen legbiztosabb szer a törvényesen védett

HALÁPI-féle

RESTAURATOR

mely már rövid használat után a fájdalmat nemesak enyhíti, de sikeresen gyógyítja. Számos orvostanár által kipróbálva és ajánlva.

Egy tubus ára 1 kor. 60 fill.

Egyedüli raktár:

„AROSTOL“ gyógyszerár Budapest, VIII. József-körút 64.

Debreczenben kapható a Mihálovits-féle gyógyszerárban. Éveken át szenvedtem rhumatikus bántalmakban. Semmiféle gyógyszer, sem fürdő nem használt. Az ön Restaurator kenőcsének köszönhetem egyedül gyógyulásomat. Fogadja ezért halas köszönőlevelemet és abbelegéretet, hogy mindenkinek, ki hasonló betegségben szenved, a legmelegebben fogom ajánlani.

Budapest, 1903. szept. 10.

MUNKÁCSI JÓZSEF
Hernád-u. 39.

Használat előtt

Használat után

OOO OOO OOO OOO OOO

Az Új Szőnyegházban

megérkeztek

AZ ÚJ SZŐNYEGEK, FÜGGÖNYÖK, BUTORSZÖVETEK, Ágy- és asztalterítők, KOCSITAKARÓK, LÓPOKRÓCZOK, Valódi linoleumból

gyári raktár

Bosznay J. és Társa

Debreczen, Kossuth-utca.

OOO OOO OOO OOO OOO

Donogán és Somossy

Kunz József és Társa Utódai
Debreczen, Kistemplombazár

Ujjonnan átalakított áruház.

Nagy karácsonyi vásár.

Leszállított árak.

Szövetek, barchendek, flanellek, mosó bársonyok. (1)

Egy jó csésze tea kedvelők, kérjétek mindenütt a világ legjobb és legfinomabb teáját

Indra tea

Melange a legfinomabb China, India és Ceylon ól Valódi csak eredeti csomagban, Raktárak a felragaszokon láthatók.

Főraktár Debreczenben Kontsek Gézánál.

A Magyar Fém- és Lámpaáru-gyár

részvénytársaság
Debreczen,

gyári raktára
Piacz-utca és Simonffy-utca sarok.

Gyár: Budapest—Kőbányán.

Ajánlja gyártmányait:

Légszesz esillárok, asztali és függő lámpákat
valamint

egyszerű lámpákat közönséges használatra.

Bronze Disztárgyakat

állványok, íróasztali berendezések,
gyertyatartók stb.

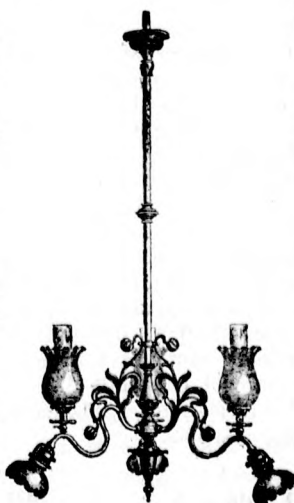
a legmérsékeltebb gyári árak mellett.

Ugyanitt kapható valódi amerikai petroleum

„Király-Olaj“

mely kizárólag e gyár számára gyártatik,
tisztá, szagtalan és robbanhatatlan.

Helyben minden mennyiség házhoz
szállítatik.

Az Alsó Nyírvideki Vízlecsapoló Társulat

elnökétől.

286—1903 sz.

Meghívó

az Alsó Nyírvideki Vízlecsapoló Társulatnak
t. évi november hó 24-ik napján d. e. 9 óra-
kor, Debreczenben a városháza nagyterem-
termében tartandó

rendes közgyűlésre.

Tárgysorozat:

1. A jegyzőkönyv hitelesítése végett két társulati tag megválasztása.
2. Szavazatok számának megállapítása.
3. Társulati igazgató jelentése.
 - a) a társulati vagyon állapotáról s a hátralék behajtása iránt tett intézkedéseiről;
 - b) a Tiszavölgyi társulat kötelekébe leendő belépésről;
 - c) a 15 évi adómentesség elnyerése iránt tett intézkedésről;
 - d) debreczeni Fancsika pusztai terület árterbe vonásáról;
 - e) a tollnoki állás betöltéséről;
 - f) a Berger Jenő-féle per mibenállásáról;
 - g) a Hartstein Árpád-féle perrel;
4. Társulati mérnök jelentése.
 - a) a csatorna tisztításról és új csatorna építéséről;
 - b) a kálló-konyar-esztár pocsaji csatornákról;
5. Társulati mérnök előterjesztése;
 - a) a csatornaóri létszám felemeléséről;
 - b) a foganatra veendő munkálatokról.
6. Az 1904. évi költségvetés megállapítása.
7. A számvizsgáló bizottság megválasztása.
8. Kérvények.
9. A választmány kiegészítése.
10. A Tiszavölgyi társulat közgyűlése meghatalmazottak választása.

Debreczen, 1903. nov. 15.

Gróf Szapáry György s. k.
társulati elnök.

Bormérés megnyitás.

Tisztelettel értesítem a n. é. közönséget, hogy f. hó 21-én

hurkaestélylyel

egybekötve bormérésemet megnyitom.
Szíves támogatást kérve

tisztelettel

Pethő Lajos

Teleky-u. 60.

BRÁZAY FÉLE SÓSBORSZESZ

NAGY ÜVEC
ÁRA: 2 KORONA
KIS ÜVEC ÁRA: 1 KORONA
HASZNÁLATI UTASÍTÁS MINDEN ÜVEGEZ
MELLÉKELVE VAN!